

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Fontys Hogescholen
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 347
5600 AH EINDHOVEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

Onze referentie
34066788

Bijlagen
1

Als u belang hebt bij dit besluit, dan kunt u hiertegen binnen 6 weken, gerekend vanaf de verzenddatum, bezwaar maken. Stuur uw bezwaarschrift naar DUO, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. U kunt uw bezwaar ook digitaal indienen op www.bezwaarschriftenocw.nl.

Datum 27 september 2022

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo Associate degree Logistiek

Geacht college,

Met uw brief van 6 juli 2022, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 6 juli 2022, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de associate degree-opleiding Logistiek als bekostigde opleiding te verzorgen in Venlo.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 13 september 2022, kenmerk 2022/054, positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de associate degree-opleiding Logistiek als bekostigde opleiding te verzorgen in Venlo.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het genoemde advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavige opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding.

In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen bij de NVAO. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met ssg@duo.nl.

Onze referentie
34066788

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs, DUO-Groningen en de Vereniging Hogescholen.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
MT-lid Hoger Onderwijs en Studiefinanciering

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

<i>Onderwerp</i>	<i>Ons Kenmerk</i>	<i>Datum</i>
Nieuwe opleiding Fontys Hogescholen Deeltijd hbo Associate degree Logistiek Venlo	2022/054	13/09/2022

Geachte heer Dijkgraaf,

Op 06/07/2022 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Fontys Hogescholen om de hbo Associate degree Logistiek als bekostigde opleiding te verzorgen te Venlo (brief van 06/07/2022 met kenmerk JZ/2022/157/mh). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. De commissie heeft op 16/08/2022 omwille van de zorgvuldige besluitvorming de beslistermijn verlengd tot 26/09/2022. Aanvrager heeft tevens met een vrijwel identiek dossier een aanvraag voor een nevenvestiging van de voorgenomen opleiding in Eindhoven ingediend (2022/055). De aanvragen zijn op grond van art. 5 lid 5 van de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, in samenhang beoordeeld.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Fontys Hogescholen om de hbo Associate degree Logistiek als bekostigde opleiding te Venlo te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo Associate degree Logistiek in Venlo aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree in het Croho onderdeel Techniek.

De opleiding omvat 120 studiepunten en zal in deeltijdvorm worden aangeboden. De Ad opleiding Logistiek is een flexibel programma waarin meerdere studieroutes mogelijk zijn afhankelijk van werksituatie en ervaring. Centraal binnen de opleiding staat Werkplekleren (WPL): de in de opleiding opgedane kennis moet op de eigen werkplek toegepast worden. Gedurende de tweejarige opleiding moet de student zich de volgende leeruitkomsten eigen maken: Logistieke Basisvaardigheden (o.a. logistiek inhoudelijke terminologie, bedrijfskundige- en economische aspecten, ICT en dataverwerking, statistiek en logistiek rekenen, en voorraad beheersing), Onderzoekend Veranderen (o.a. analyse vaardigheden, creatief denken en verandermanagement), Professionele Identiteit (o.a. leren leren, communicatieve vaardigheden en reflecteren) en Logistiek Specialisme, welke afhankelijk is van het gekozen uitstroomprofiel (Logistiek Proces Verbeteraar die zich richt op het signaleren en wegnemen van knelpunten binnen bestaande logistieke processen in een bedrijf, Logistiek Planner die zich richt op het beheersen van de logistieke keten binnen een bedrijf door het goed afstemmen van het voorraadbeheer en de inzet van mensen en middelen op de eisen vanuit inkoop, productie, distributie en (after-)sales en de Logistiek Specialist Douane die zich richt op de goede beheersing van alle douanegerelateerde activiteiten binnen een internationale logistieke keten van een bedrijf). De Ad opleiding Logistiek richt zich op mbo-4 gediplomeerden die reeds werkzaam zijn of net starten binnen de logistiek. Afgestudeerden van de opleiding kunnen onder meer de volgende functies bekleden: inkoopspecialist, supply chain planner, projectleider logistiek, teamleider magazijnbeheer en business operations specialist.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo Associate degree Logistiek aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de landelijke arbeidsmarktbehoefte beroept aanvrager zich onder meer op de prognoses voor opleidingstypen en beroepsgroepen zoals deze zijn opgenomen in het AIS van het ROA, het onderzoek 'Arbeidsmarkt en Onderwijs Logistiek Kwantitatief - cijfermatige update 2020' van Panteia (2020), het 'Ambitieplan 2021-2023' van KennisDC Logistiek (2020), het 'Arbeidsmarktonderzoek HRM-trends in de handel en logistiek 2021' van Evofenedex (2021), het 'Onderzoek voor herziening beroepscompetentieprofielen transport en logistiek' van de Erasmus School of Economics (2018) en het 'Beroepsprofiel Planner logistiek' van het Sectorinstituut Transport en Logistiek (2018). Aanvrager verwijst ter onderbouwing van de regionale arbeidsmarktbehoefte naar het 'Beleidskader 2019-2023: Missiegedreven economisch beleidskader' van de provincie Limburg (2019), 'Logistieke hotspots 2021' op www.logistiek.nl, 'Regio in Beeld Noord-Limburg' van het UWV (2021), het actieprogramma 'Volle kracht vooruit! - actieprogramma SMART LCV 2017 - 2019' van Smart Logistics Centre Venlo (2016), de Spanningsindicator voor de regio Noord-Limburg van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator), de publicatie 'Kansrijke beroepen Noord-Limburg 2021' van het UWV (2021) en een werkgeversenquête onder 33 werkgevers (najaar 2021).

Aanvrager beschouwt twee opleidingstypen die zijn opgenomen in het AIS van het ROA als relevant voor de voorgenomen opleiding Logistiek, zijnde het opleidingstype bachelor logistiek en transport en het opleidingstype mbo-4 transport en logistiek. Aanvrager haalt het laatstgenoemde opleidingstype aan om aan te geven dat er een opscholingsbehoefte bestaat binnen de logistieke sector. De commissie laat de prognoses voor het opleidingstype mbo-4 transport en logistiek echter buiten beschouwing, omdat Associate degrees binnen de bachelor opleidingsclusters worden ondergebracht.

De commissie acht het opleidingstype bachelor logistiek en transport het meest relevant omdat hierin sterk verwante hbo Associate degree-opleidingen zoals Logistiek en Logistiek Management zijn opgenomen. De commissie constateert dat het ROA begin juli 2026 de gegevens in AIS heeft bijgewerkt. De commissie hanteert de meest actuele arbeidsmarktprognoses. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie tabel 1).

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor transport en logistiek

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Bachelor - transport en logistiek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		2300	6		1 gemiddeld
>> Bachelor - transport en logistiek	verwachte vervangingsvraag tot 2026		4900	13		2 gemiddeld
>> Bachelor - transport en logistiek	verwachte baanopeningen tot 2026		7200	19		2.9 gemiddeld
>> Bachelor - transport en logistiek	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		6900	18		2.8 gemiddeld
>> Bachelor - transport en logistiek	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026		1			groot
>> Bachelor - transport en logistiek	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026		1			goed

Bron: ROA AIS

Aanvrager beroept zich tevens op de prognoses van het ROA voor de beroepsgroepen transportplanners en logistiek medewerkers en managers logistiek. De commissie kent in beginsel meer gewicht toe aan de prognoses voor opleidingstypen omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden.

De commissie acht de beroepsgroep transportplanners en logistiek medewerkers relevant omdat de afgestudeerden van de voorgenomen opleiding beroepen die in deze groep zijn opgenomen kunnen uitoefenen, zoals logistiek medewerkers, medewerkers materiaal-, voorraadplanning en -beheer. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep transportplanners en logistiek medewerkers

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Transportplanners en logistiek medewerkers	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		9300	5		0.8 gemiddeld
Transportplanners en logistiek medewerkers	verwachte vervangingsvraag tot 2026		18400	10		1.5 laag
Transportplanners en logistiek medewerkers	verwachte baanopeningen tot 2026		27700	15		2.3 laag
Transportplanners en logistiek medewerkers	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026		0.879			groot

Bron: ROA AIS

De commissie acht verder de beroepsgroep managers logistiek relevant omdat de afgestudeerden van de voorgenomen opleiding beroepen die in deze groep zijn opgenomen kunnen uitoefenen, zoals managers logistiek, distributie en aanverwante gebieden. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie tabel 3).

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep managers logistiek

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Managers logistiek	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026 *		1800	11	1.7	hoog
Managers logistiek	verwachte vervangingsvraag tot 2026		3700	22	3.3	hoog
Managers logistiek	verwachte baanopeningen tot 2026 *		5500	32	4.8	hoog
ITKB toekomstige knelpunten						
Managers logistiek	beroepsgroep in 2026 *	0.879				groot

Bron: ROA AIS

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in het AIS van het ROA voor het opleidingstype en de beroepsgroepen die relevant zijn voor de onderhavige opleiding een positief beeld schetsen van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Logistiek.

Aanvrager verwijst verder naar het onderzoek 'Arbeidsmarkt en Onderwijs Logistiek Kwantitatief - cijfermatige update 2020' van Panteia (2020) waaruit volgt dat er met betrekking tot de hogere logistieke beroepen in de komende jaren enkele belangrijke knelpunten zullen ontstaan.

Te denken valt aan een tekort aan arbeidskrachten op hbo-niveau, maar ook minder gunstige perspectieven voor werknemers op mbo-3/4-niveau en wo-niveau. Op hbo-niveau is er volgens het onderzoek met name veel vraag naar managers, inkopers, vakexperts logistiek, werkvoorbereiders en (transport)planners. Het algehele beeld op hbo-niveau is volgens aanvrager zeer positief (p. 9). De verwachting is dat tot 2024 het totaal aantal vacatures in het logistieke werkveld zal afnemen, onder andere als gevolg van de coronacrisis. De behoefte aan hoger opgeleid personeel is volgens aanvrager echter goed zichtbaar in de verwachte stijging in het percentage vacatures op hbo-niveau (van 47% naar 49%) en wo-niveau (van 9% naar 10%) en een daling op mbo-niveau (van 44% naar 41%) als percentage van het totaal aantal vacatures (p. 10). Aanvrager beschrijft dat het onderzoek van Panteia zich in tegenstelling tot de ROA prognoses meer richt op hogere logistieke functies binnen de beroepsgroepen. Panteia heeft een eigen spanningsindicator ontwikkeld die nieuw ontstane vacatures afzet tegen instromers vanuit opleidingen, de baanwisselaars en kortdurend werklozen (p. 55). Aanvrager heeft de prognoses gekoppeld aan functies overeenkomend met de drie uitstroomprofielen van de hbo Ad Logistiek: uitstroomprofiel Logistiek Proces Verbeteraar (managers logistiek, logistiek vakexperts, werkvoorbereiders en planners), uitstroomprofiel Logistiek Planner (voorraad-, productie- en transportplanners, inkopers) en Logistiek Specialist Douane (logistiek vakexperts, inklaringsagenten en expediteurs). Het algemene beeld dat volgens aanvrager uit de prognoses naar voren komt is dat het arbeidsperspectief voor hbo opgeleide logistiek medewerkers goed tot zeer goed is. Aanvrager beschrijft dat de gunstige vooruitzichten ten opzichte van werknemers op mbo-niveau met name bij de logistiek vakexperts en de managers logistiek vallen waar te nemen. Planners hebben op basis van de prognoses op alle niveaus een 'goed' tot 'zeer goed' perspectief. De commissie concludeert met aanvrager dat de prognoses op basis van het onderzoek van Panteia voor de beroepen waarvoor de voorgenomen Ad Logistiek opleidt goed tot zeer goed zijn.

Aanvrager verwijst verder naar het 'Ambitieplan 2021-2023' (2020) van KennisDC Logistiek, een landelijk Centre of Expertise op het gebied van logistiek, waarbinnen een zevental hogescholen met één of meerdere logistieke opleidingen samenwerken. Uit het 'Ambitieplan 2021-2023' volgt dat een toenemende krapte van logistiek personeel bestaat. Aanvrager stelt dat in verband met onder meer complexere klantwensen en technologische ontwikkelingen logistici op hbo-niveau worden gevraagd. Aanvrager is van mening dat om die reden opscholing van professionals op mbo-niveau naar hbo-niveau steeds belangrijker wordt (p.4). Deze trend blijkt volgens aanvrager ook uit het 'Arbeidsmarktonderzoek HRM-trends in de handel en logistiek 2021' van Evofenedex. In het onderzoek staat beschreven dat volgens de spanningsindicator van het UWV de beroepsklasse transport en logistieke beroepen op nummer vier in de top tien van krapste beroepsklassen staat (in 2020 nog op nummer negen). Deze ontwikkeling geeft volgens aanvrager aan dat de spanning op de arbeidsmarkt voor transport en logistieke beroepen aanzienlijk is gestegen. Uit het onderzoek volgt verder dat voor relevante beroepsgroepen als logistiek medewerkers, ICT-medewerkers, planners en chauffeurs de grootste groei en de meeste tekorten worden verwacht. Complicerende factoren zijn volgens het onderzoek de mismatch tussen vacatures en beschikbare mensen, de toenemende vergrijzing met nieuwe afvloeiingsregelingen voor vroegtijdig vertrek en de teruglopende instroom. Nieuwe instromers in logistieke functies zullen dan ook op een creatievere manier moeten worden gevonden. Dit door bijvoorbeeld bij- of omscholing van zij-instromers in samenwerking met een opleider of door samenwerking te zoeken met andere bedrijven met tegengestelde pieken (pp. 34 en 35). Het 'Onderzoek voor herziening beroepscompetentieprofielen transport en logistiek' van de Erasmus School of Economics (2018) schetst de toekomstige ontwikkelingen in de functie van planner. Er kan een verschuiving worden waargenomen van een grotendeels uitvoerende en leidinggevende rol naar een actieve en proactieve ondersteunende en adviserende rol in het optimaliseren van de planning en de bedrijfsprocessen, en daarmee het bedrijfsresultaat. Het opleveren van managementinformatie wordt een steeds essentiëler onderdeel van de taken van een planner. Aanvrager verwacht dat deze taak een meer analytische invalshoek en daarmee een hoger opleidingsniveau vereist (pp. 41-42). Aanvrager constateert dat deze trend eveneens wordt gesignaleerd in het 'Beroepsprofiel Planner logistiek' van het Sectorinstituut Transport en Logistiek. Het werk van de planner transport wordt volgens het Beroepsprofiel complexer door de invoering van geavanceerde software en de toegenomen eisen op het gebied van wet- en regelgeving, kwaliteit en rendement. Ondernemingen stellen daarnaast hogere eisen aan de communicatieve en oplossingsvaardigheden van de planner transport en klanten verwachten een continue communicatie. Ondernemingen zullen op de langere termijn dan ook planners op hbo-niveau gaan aanstellen die zich bezighouden met het opstellen van tactische en strategische plannings (p. 16). De commissie concludeert met aanvrager dat uit de bronnen volgt dat de spanning op de arbeidsmarkt voor beroepen binnen de transport en logistiek is toegenomen en dat het werk van logistiek personeel en in het bijzonder van planners complexer is geworden. De commissie is van mening dat uit de bronnen volgt dat door de toename van complexere taken een hoger opleidingsniveau gevraagd wordt. De voorgenomen Ad Logistiek kan volgens de commissie voorzien in de behoefte aan hoger opgeleid logistiek personeel.

Voor wat betreft de regionale arbeidsmarktbehoefte stelt aanvrager dat de logistieke sector zeer belangrijk is voor de economie van de provincie Limburg. Aanvrager beschrijft dat in 2017 meer dan 64.000 mensen in logistieke functies werkzaam waren in meer dan 2.000 Limburgse bedrijven. Volgens het 'Beleidskader 2019-2023: Missiegedreven economisch beleidskader' van de provincie Limburg (2019, p. 73) bestaat de Limburgse logistieke sector hoofdzakelijk uit drie categorieën: de industriële logistiek (logistieke processen die met name verbonden zijn aan grote industriële maakactiviteiten), de agrologistiek (logistiek die specifiek gebonden is aan agrarische producten) en distributielogistiek (medische logistiek en de logistiek rondom opslag van consumentengoederen via alle verkoopkanalen). Aanvrager beschrijft verder dat Noord-Limburg (Greenport) al jaren beschouwd wordt als één van de logistieke hotspots van Nederland.

De uitstekende ontsluiting van het Europese achterland is de belangrijkste factor voor veel logistieke bedrijven om zich in Noord-Limburg te vestigen. In 2021 is Noord-Limburg (VenloVenray) op de 3e plek geëindigd bij de jaarlijkse verkiezing van logistieke hotspots (zie 'Logistieke hotspots 2021' op www.logistiek.nl). Aanvrager stelt dat vooral uitzendbureaus, de industrie en vervoer en opslag in Noord-Limburg - in vergelijking met het landelijke aandeel - relatief oververtegenwoordigd zijn (zie 'Regio in Beeld Noord-Limburg' van het UWV, p. 9). Op het gebied van logistiek en industrie huisvest de regio grote (internationaal) logistiek dienstverleners zoals bijvoorbeeld DSV, de grootste logistiek dienstverlener van Nederland in 2021. Volgens het actieprogramma 'Volle kracht vooruit! - actieprogramma SMART LCV 2017 - 2019' (2016) van Smart Logistics Centre Venlo heeft de regio Noord-Limburg de ambitie om een Europese Logistieke Topregio te zijn, waarbij wordt ingezet op infrastructuur door middel van het positioneren en verbinden van Venlo in het Europese logistieke netwerk, onderwijs en arbeidsmarkt door het verbinden van (MKB) bedrijven aan kennisinstellingen en campussen en het bijdragen aan het behoud van logistiek talent en het kweken van nieuw talent en ten slotte op innovatie door middel van het versterken van de concurrentiekracht van Noord-Limburg middels het stimuleren en aanjagen van innovatiekracht bij het bedrijfsleven (pp. 9-12). Aanvrager geeft aan hieraan bij te dragen door het medeontwikkelen van het Supply Chain Development Center op de campus in Venlo en het onlangs opgerichte lectoraat Supply Chain Innovation verbonden aan het Brightlands Institute for Supply Chain Innovation (BISCI) te Venlo. De commissie is van mening dat uit de beschreven bronnen naar voren komt dat de regio Noord-Limburg een logistieke hotspot vormt en dat de beoogde opleiding alsmede het Supply Chain Development Center en het lectoraat Supply Chain Innovation een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de verdere ontwikkeling en groei van de logistieke sector in de regio Noord-Limburg. Dit biedt een positief beeld van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen Ad Logistiek.

Daarnaast verwijst aanvrager naar de Spanningsindicator van het UWV (www.werk.nl/arbeidsmarktinformatie/dashboards/spanningsindicator), waarin de krapte op de arbeidsmarkt in de arbeidsmarktregio Noord-Limburg in de periode 2017 tot en met het derde kwartaal van 2021 wordt beschreven. In deze gehele periode is de spanning op de Noord-Limburgse arbeidsmarkt volgens aanvrager 'bovengemiddeld krap': in het merendeel van de beschreven periode is volgens aanvrager sprake van een krappe arbeidsmarkt, in 2020 van een '(boven)gemiddeld krappe' arbeidsmarkt. De spanning neemt in 2021 verder toe. Aanvrager stelt dat voor de beroepsgroep 'transportplanners en logistiek medewerkers' de arbeidsmarkt in het derde kwartaal van 2021 getypeerd wordt als 'zeer krap'. De commissie heeft de spanning op de arbeidsmarkt voor de beroepsgroep transportplanners in de periode van het eerste kwartaal van 2021 tot en met het eerste kwartaal van 2022 bekeken en constateert dat de arbeidsmarkt in deze periode als 'zeer krap' wordt getypeerd, met uitzondering van het eerste kwartaal van 2021 ('krap'). Aanvrager geeft aan dat dit beeld wordt onderschreven in de publicatie 'Kansrijke beroepen Noord-Limburg 2021' van het UWV (2021), waarin de volgende kansrijke beroepen worden benoemd: magazijnchefs, transportplanners, declaranten/expediteurs en productieplanners/orderbegeleiders. Aanvrager is van mening dat de Ad-opleiding Logistiek met de uitstroomprofielen logistiek proces verbeteraar, logistiek planner en logistiek specialist douane opleidt voor deze kansrijke beroepen. De commissie is van mening dat de spanningsindicator voor de arbeidsmarktregio Noord-Limburg alsmede de publicatie 'Kansrijke beroepen Noord-Limburg 2021' een indicatie bieden van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Logistiek.

Ten slotte heeft aanvrager 49 werkgevers in de logistieke sector in de regio's Zuidoost-Brabant en Noord-Limburg benaderd om een vragenlijst in te vullen om de behoefte aan hoger opgeleid personeel bij deze bedrijven te peilen. Uiteindelijk hebben 33 verschillende werkgevers de enquête ingevuld (in de periode oktober-december 2021). Aanvrager geeft aan dat bij de verwerking van de enquête geen onderscheid is gemaakt tussen de genoemde regio's, omdat een groot aantal van de respondenten in beide regio's waar de opleiding gevestigd zal worden actief is.

Aanvrager heeft zowel de volledige vragenlijst en de opgetelde resultaten van de respondenten als de individuele antwoorden/resultaten van de respondenten aangeleverd. Ook de lijst van werkgevers en een overzicht van de functies van de respondenten is bijgevoegd. Alle respondenten hebben zeggenschap of beslissingsbevoegdheid over het personeelsbeleid. De commissie acht de enquête valide en navolgbaar en is van mening dat het onderzoek voldoende representatief is om tot uitspraken over de regionale behoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding te komen. Van de 33 werkgevers geven 19 werkgevers aan dat er veel behoefte is aan hoger opgeleid logistiek personeel. 13 werkgevers geven aan dat hier enige behoefte aan is, geen enkele werkgever geeft aan geen of weinig behoefte te hebben en 1 werkgever weet nog niet of er behoefte bestaat. Werkgevers is ook gevraagd of er binnen nu en vijf jaar behoefte is aan nieuwe medewerkers met een afgeronde Ad Logistiek. Hierbij gaat het om vervanging van zittend personeel en/of uitbreiding met extra personeel. De werkgevers die aangeven dat er zeker behoefte is aan nieuwe medewerkers schatten in dat het in totaal om minimaal 85 en maximaal 172 medewerkers per jaar gaat. Werkgevers die hier misschien behoefte aan hebben geven aan dat het om minimaal 22 en maximaal 65 medewerkers per jaar gaat. Aanvrager is van mening dat het aannemelijk is dat de bedrijven in beide regio's meer dan 85 nieuwe medewerkers per jaar nodig hebben. De commissie concludeert dat de werkgeversenquête blijkt geeft van een regionale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding, die ten dele bestaat uit een opscholingsbehoefte.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager heeft aangetoond dat er een landelijke en regionale arbeidsmarktbehoefte (die ten dele bestaat uit een opscholingsbehoefte) bestaat aan de voorgenomen Ad Logistiek.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager verwijst ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte naar de 'Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025: De waarde(n) van weten' van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2015) en de 'Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek: 'Houdbaar voor de toekomst' (2019). Daarnaast verwijst aanvrager naar een aantal bronnen ter onderbouwing van de regionale maatschappelijke behoefte, te weten: de 'Regio Deal Noord-Limburg' (2020) en het 'Beleidskader 2019-2023: Missiegedreven economisch beleidskader' van de provincie Limburg (2019).

Aanvrager beschrijft dat uit de 'Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek: De waarde(n) van weten' (2015, pp. 53-54) van het ministerie van OCW volgt dat de behoefte aan differentiatie binnen het onderwijs toeneemt. Hierdoor bestaat er een wens vanuit de overheid en maatschappij om het aanbod aan Associate degrees te vergroten. De 'Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek: Houdbaar voor de toekomst' (2019) borduurt volgens aanvrager voort op de Strategische Agenda uit 2015 en onderstreept daarin de meerwaarde van de Associate degree. De opleidingen voorzien in een vraag op de arbeidsmarkt en versterken de doorstroom van mbo naar hbo (p. 48). De commissie concludeert dat de voorgenomen opleiding in algemene zin aansluit bij de prioriteiten in het overheidsbeleid.

Ter onderbouwing van de regionale maatschappelijke behoefte wordt door aanvrager verwezen naar de 'Regio Deal Noord-Limburg' (2020), gesloten tussen vijf ministeries (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Justitie en Veiligheid, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Economische Zaken en Klimaat) en de regio Noord-Limburg. Met behulp van deze Regio Deal geven rijk en regio samen een impuls aan de brede welvaart door in te zetten op een gezonde regio met gezonde ondernemers, land- en tuinbouw en gemeenschappen. Binnen de economie zijn de belangrijkste sectoren agribusiness, de logistiek, vrijetijdseconomie en de maakindustrie.

Voor het bestendigen van de gemeenschapszin in de regio is het behouden van jongeren voor de regio belangrijk en ligt er een opgave om talent op alle niveaus en in alle vormen te behouden, aan te trekken en te integreren in de regio Noord-Limburg, door de bestaande bevolking op te leiden en om te scholen voor de bestaande en toekomstige arbeidsmarkt en hen toe te rusten voor het werk in deze regio (pp. 3-5). Belangrijkste activiteit hiervoor is het realiseren van vier 'fieldlabs' - waaronder het fieldlab Technologische Innovatie (maak/smart industry) & Smart Logistics - die moeten resulteren in o.a. 4 à 5 doorstroom- en excellentieprogramma's voor mbo-studenten in het hoger onderwijs en jaarlijks 25 R&D- /praktijkprojecten en hybride leeromgevingen waarin onderwijsniveaus samen werken en leren (p. 14). Aanvrager verwijst daarnaast naar het 'Beleidskader 2019-2023: Missiegedreven economisch beleidskader' van de provincie Limburg waarin de ambitie wordt uitgesproken om de meest innovatieve, aantrekkelijke en gezonde provincie van Nederland te worden. Om deze doelstelling te bereiken wordt het bundelen van krachten tussen ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden bevorderd (p. 7). De Limburgse arbeidsmarkt kenmerkt zich volgens het Beleidskader door een achterblijvende vitaliteit van de beroepsbevolking op basis van opleidingsniveau, leven lang leren, gezondheid en een groeiende behoefte aan talent (p. 19). De Provincie Limburg streeft naar een provincie waarin goed opgeleide vakmensen en kenniswerkers aanwezig zijn, ondersteund door een kwalitatief goed, breed en toekomstbestendig onderwijsaanbod met doorlopende leerlijnen, publiek private samenwerkingen en hybride vormen van onderwijs (p. 59). De commissie deelt de mening van aanvrager dat de voorgenomen opleiding een bijdrage kan leveren aan de doelstellingen van de provincie Limburg en regio Noord-Limburg, met name voor wat betreft de focus op hybride en toekomstbestendig onderwijs op een hoger opleidingsniveau alsmede de gerichtheid op een belangrijke sector als de logistiek. De commissie concludeert dat aanvrager heeft aangetoond dat een maatschappelijke behoefte bestaat aan afgestudeerden van de hbo Ad Logistiek.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 06/07/2022 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van Fontys Hogescholen om de hbo Associate degree Logistiek in Venlo aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

De commissie overweegt ten aanzien van de ruimte in het landelijk opleidingsaanbod als volgt. De commissie beoordeelt de ruimte in het landelijke opleidingsaanbod onder meer door te bepalen welke bestaande opleidingen verwant zijn aan de voorgenomen opleiding. De onderwijsinstelling dient overtuigend te beargumenteren dat er nog voldoende ruimte is voor een nieuwe opleiding. De onderwijsinstelling dient hiertoe aan te geven wat het landelijk verwant aanbod van de aangevraagde opleiding is. Het verwant aanbod is aanbod dat inhoudelijk sterk met elkaar overeenkomt en opleidt tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Bij de inhoud wordt door de commissie gekeken of de kennisgebieden en vaardigheden die in het curriculum van de voorgenomen opleiding zijn opgenomen overlap vertonen met de bestaande opleidingen. Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient. Verder is voor de beoordeling van het verwant aanbod van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) het gaat. Verwante opleidingen worden dus niet louter bepaald aan de hand van de inhoud van een opleiding.

Aanvrager geeft aan dat de instroom in overeenkomstige Ad-opleidingen sinds 2016 aanzienlijk is toegenomen. Dit geldt voor alle opleidingsvormen. Aanvrager beschrijft dat de verschillende aanbieders van verwante opleidingen zijn verenigd in het Landelijk Ad Overleg Logistiek, waar ook aanvrager aan deelneemt.

Het doel van dit overleg is om de Ad-opleidingen op het gebied van logistiek meer onder de aandacht te brengen van (v)mbo's en het werkveld, wordt kennis gedeeld en wordt een landelijk opleidingsprofiel opgesteld. De ambitie is dat al deze opleidingen zich conformeren aan dit opleidingsprofiel, waarbij wel ruimte bestaat voor een eigen op de regionale behoefte afgestemd programma. Aanvrager acht de volgende hbo Associate degree-opleidingen verwant aan de voorgenomen opleiding: Logistics Management (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen), Logistiek (Avans Hogeschool, Christelijke Hogeschool Windesheim en HZ University of Applied Sciences), Technische Bedrijfskunde (Fontys Hogescholen, Christelijke Hogeschool Windesheim, HZ University of Applied Sciences), Logistiek Management (Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Utrecht), Logistiek en Economie (NHL Stenden Hogeschool) en Business Studies Logistiek (Hogeschool INHOLLAND). Aanvrager gebruikt in het dossier de term 'verwant', die door de commissie wordt begrepen als vergelijkbaar met de door de commissie gebruikte term 'sterk verwant'. Aanvrager geeft aan dat de hbo Ad's Logistics Management van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, Logistiek van Avans Hogeschool en Technische Bedrijfskunde van Fontys Hogescholen als meest verwant aan de beoogde opleiding dienen te worden beschouwd.

De commissie is van mening dat de volgende door aanvrager genoemde hbo Associate degree-opleidingen sterk verwant zijn aan de voorgenomen opleiding: Logistiek (Avans Hogeschool, Christelijke Hogeschool Windesheim en HZ University of Applied Sciences), Logistiek Management (Hogeschool Rotterdam, Hogeschool Utrecht) en Logistics Management (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen). De commissie is verder van mening dat de volgende door aanvrager genoemde hbo Associate degree-opleidingen aanverwant zijn aan de voorgenomen opleiding: Business Studies Logistiek (Hogeschool INHOLLAND), Logistiek en Economie (NHL Stenden Hogeschool) en Technische Bedrijfskunde (Fontys Hogescholen, Christelijke Hogeschool Windesheim, HZ University of Applied Sciences). De commissie beschouwt deze opleidingen als aanverwant omdat zij ofwel alleen in voltijdvorm worden aangeboden en als zodanig een andere instroomdoelgroep bedienen ofwel andere instroomeisen stellen. De instroomgegevens van de deeltijdopleiding Logistiek aan de vestiging Vlissingen van de HZ University of Applied Sciences, de deeltijd- en voltijdopleiding Logistiek Management aan de vestiging Dordrecht van de Hogeschool Rotterdam, de deeltijdopleiding Logistiek Management aan de vestiging Amersfoort van de Hogeschool Utrecht, de deeltijd- en voltijdopleiding Business Studies Logistiek aan de vestiging Dordrecht van INHOLLAND en de duale opleiding Technische Bedrijfskunde aan de vestiging Zwolle van de Christelijke Hogeschool Windesheim zijn nog niet bekend, aangezien deze Ad opleidingen nog niet gestart zijn.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in de verwante onbekostigde Ad Logistiek Management van de LOI is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleiding. De instroom van de (aan)verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gestegen (zie tabel 4).

Tabel 4. Instroom eerstejaarsstudenten (aan)verwant bekostigd aanbod

Opleiding	Instelling	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22
Ad Logistics Management (80149), deeltijd	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem	17	40	31	26	30
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen		2			
Ad Logistics Management (80149), duaal	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem	4	16	27	27	32
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen		7			
Ad Logistiek (80148), deeltijd	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle				5	11
	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam					22
Ad Logistiek (80148), duaal	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle				15	13
Ad Logistiek (80148), voltijd	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch		24	38	64	47
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Roosendaal		14	20	30	21
	Hogeschool van Amsterdam (28DN), Amsterdam					41
Ad Logistiek Management (80133), deeltijd	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam				56	73
Ad Logistiek Management (80133), voltijd	Hogeschool Rotterdam (22OJ), Rotterdam	126	160	145	166	111
	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort			15	36	27
Ad Business Studies Logistiek (80134), voltijd	Hogeschool INHOLLAND (27PZ), Haarlem	12	28	37	44	29
Ad Logistiek en Economie (80115), duaal	NHL Stenden Hogeschool (31FR), Emmen	13	19	18	15	23
Ad Technische Bedrijfskunde (80020), deeltijd	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle	19	27	35	42	51
	Fontys Hogescholen (30GB), Eindhoven	34	29	46	71	62
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Vlissingen		18	24	23	22
	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Arnhem			5	8	9
Totaal		225	384	441	628	624

Bron: DUO

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van onderzoek onder mbo-4 studenten en werkgevers. Aanvrager verwacht dat in het eerste studiejaar 10 studenten zullen instromen oplopend tot 40-50 studenten per jaar in de jaren daarna. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo Associate degree Logistiek wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er voldoende ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Venlo heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo Associate degree Logistiek te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naamkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgestelde naam van de opleiding passend is gelet op de namen van verwante opleidingen. Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo Associate degree Logistiek in het Croho onderdeel Techniek wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naamkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeizers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekeizers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.